

Vi gör studier möjligt.

Budgetunderlag 2025–2027

Utgiftsområde 15 – Studiestöd

CSN

Innehåll

Hemställan	3
1. Utveckling som påverkar CSN	4
1.1 Samhällsutveckling	4
1.2 Utveckling inom utbildningssektorn	6
1.3 Utveckling inom stöden CSN hanterar	7
1.4 CSN:s finansiella förutsättningar Centrala studiestödsnämnden m.m. (Anslag 15 1:8).....	9
2. Sakanslag	14
2.1 Studiehjälp m.m. (Anslag 15 1:1)	14
2.2 Studiemedel m.m. (Anslag 15 1:2)	17
2.3 Omställningsstudiestöd (Anslag 15 1:3)19	
2.4 Statens utgifter för studiemedelsräntor (Anslag 15 1:4).....	21
2.5 Bidrag till kostnader vid viss gymnasieutbildning och vid viss föräldrautbildning i teckenspråk (Anslag 15 1:5).....	23
2.6 Studiestartsstöd (Anslag 15 1:7)	24
2.7 Återbetalning.....	25
3. Ekonomiska villkor	28
3.1 Översikt över verksamhetens finansiering	28
3.2 Redovisning av inkomster	29
3.3 Verksamhetsinvesteringar	30
3.4 Särskild information om verksamhetsinvesteringar	30
3.5 Låneram och räntor för verksamhetsinvesteringar	31
3.6 Räntekontokredit	31
3.7 Övriga kontokrediter - Kreditreserven för CSN:s utlåning.....	32
3.8 Övriga krediter i Riksgäldskontoret	32

Hemställan

Centrala studiestödsnämnden (CSN) hemställer för budgetåret 2025 att medel anvisas för följande anslag:

15 1:1	Studiehjälp m.m.	4 569 600 000 kronor
15 1:2	Studiemedel m.m.	20 134 900 000 kronor
15 1:3	Omställningsstudiestöd	1 362 000 000 kronor
15 1:4	Statens utgifter för räntor på studielån	2 318 100 000 kronor
15 1:5	Bidrag till kostnader vid viss gymnasieutbildning och vid viss föräldrautbildning i teckenspråk	38 800 000 kronor
15 1:7	Studiestartsstöd	400 000 000 kronor
15 1:8	Centrala studiestödsnämnden m.m.	1 314 800 000 kronor

Vidare hemställer CSN om följande för budgetåret 2025

• Räntekontokredit	75 000 000 kronor
• Låneram för anläggningstillgångar	600 000 000 kronor
• Övriga krediter i Riksgäldskontoret	309 500 000 000 kronor

15 1:8 Centrala studiestödsnämnden

• Anslagsbehållning och anslagskredit	5%
---------------------------------------	----

I enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag överlämnar CSN budgetunderlag 2025 – 2027 för utgiftsområde 15 Studiestöd.

Sundsvall den 19 februari 2024

Christina Forsberg
Generaldirektör

1. Utveckling som påverkar CSN

1.1 Samhällsutveckling

Snabb samhällsutveckling och fler äldre som studerar

Samhället utvecklas i snabb takt vilket inkluderar en snabb teknikutveckling. Utvecklingen ställer höga och delvis nya krav på att människor i Sverige ges möjlighet till kompetensutveckling, både i förhållande till sina egna och samhällets behov.

Utöver behoven av att lära under hela livet så ökar medellivslängden. Det gör att tiden som pensionär i genomsnitt blir längre än den tidigare varit. För att beakta detta har riksdagen fattat beslut om att riktåldern för pension ska vara 67 år från och med 2027.¹ Därefter kommer riktåldern för pension att höjas i takt med att medellivslängden ökar.

Antalet studerande i åldersgruppen 47 – 60 år ökar samtidigt som en ökande andel av dem använder studiestödssystemet. Antalet studerande som tar studiemedel i denna åldersgrupp har ökat med 130 procent de senaste tio åren. Det kan jämföras med att Sveriges befolkning bara ökat med 9 procent i samma åldersgrupp.² Det blir således allt vanligare att både studera och att ta studiestöd högre upp i åldrarna.

Den snabba samhällsutvecklingen och den ökade efterfrågan på studiestöd från äldre, ställer både krav på att studiestödet är flexibelt och på att det går att använda även i högre ålder. Omställningsstudiestödet erbjuder exempelvis flera studietakter och korta studietider, vilket innebär en ökad flexibilitet. Åldersgränserna för rätt till studiestöd har höjts och erbjuder nu en balans mellan behovet av utbildning i högre ålder och möjligheten för individen att kunna använda sin nya kompetens på arbetsmarknaden.

¹ SFS 2021:394.

² CSN 2023. Studerande i högre ålder. CSN, artikel 2023:3.

De krav som ställs av samhällsutvecklingen och av att vi blir äldre kompletteras av att det finns relativt många personer som är arbetslösa³ och som därför är i stort behov av utbildning.

CSN gör analysen att det kommer att vara ett högt förändringstryck inom studiestödsområdet.

Brott mot välfärdssystemet ska förebyggas och bekämpas

För att säkra de svenska välfärdssystemen har regeringen och riksdagen intensifierat arbetet för att motverka felaktiga utbetalningar. Exempel på det är utredningen Ökat informationsflöde till brottsbekämpning⁴ där bland annat förslag på ändringar i studiestödsdatalagen ingår. Andra exempel är utredningen Ett stärkt och samlat skydd av välfärdssystemet⁵ där administrativa sanktionsavgifter samt bidragsspärr ingår som förslag samt att en Utbetalningsmyndighet inrättades den 1 januari 2024.⁶

Myndighetsbeslut om återkrav av felaktiga utbetalningar av olika ersättningar och stöd ska också kunna verkställas enklare och snabbare än vad som sker i dag.⁷ De nya bestämmelserna började gälla den 1 september 2022. För CSN gäller dock ett ikraftträdande den 1 september 2025. CSN kommer att göra systemutveckling för att förändra sin kravhantering under tiden fram till ikraftträdandet 2025 samt tillföra nödvändiga administrativa resurser för att hantera nya manuella arbetsuppgifter.

Ökande IT-säkerhetsshot

CSN:s verksamhet är helt beroende av en stabil och effektiv IT-produktion. För att klara av att hantera det stora antalet kunder bygger verksamheten på att kunderna i stor utsträckning kan hantera sina ärenden via effektiva e-tjänster. CSN:s verksamhet präglas också av omfattande informationsutbyten och hög integration med andra myndigheter och partner.

Antalet intrångsförsök mot IT-system har generellt ökat kraftigt de senaste åren och försöken blir allt mer sofistikerade. Ny teknik möjliggör nya typer av brott. Det pågår dessutom krig i närområdet, vilket ökar risken för påverkansoperationer. Det ställer stora krav på CSN:s IT-säkerhetsarbete för att löpande säkra informationen som myndigheten hanterar och för att upptäcka och avvärja intrång i CSN:s IT-system.

Digitalisering och samverkan

I regeringens budgetproposition för 2024 konstateras att digitaliseringen av den offentliga förvaltningen går långsammare i Sverige än i jämförbara länder. Myndigheternas utvecklingsarbete genom digitalisering, innovativa lösningar och samverkan är avgörande för att uppnå en högre effektivitet och kvalitet inom statsförvaltningen. Istället för att varje offentlig aktör ska utveckla egna lösningar vinner alla på att det finns en sammanhållen infrastruktur som kan användas för att lösa gemensamma behov, exempelvis kring betaltjänster⁸, digital post⁹ och e-legitimering.¹⁰

Det behövs också samverkan för att utforska och använda ny teknik, exempelvis artificiell intelligens (AI). CSN har tillgång till stor mängd data och behöver utveckla kompetensen och förmågan att arbeta strategiskt med data, inom myndigheten och mellan myndigheter.

³ Ekonomifakta 2022. Matchar utbudet och efterfrågan på arbetsmarknaden?

⁴ SOU 2023:69

⁵ SOU 2023:52

⁶ SOU 2020:35

⁷ SOU 2016:81

⁸ SOU 2023:16

⁹ SOU 2023:4 samt Dir. 2023:7

¹⁰ SOU 2023:61

Den nationella infrastrukturens framväxt, EU:s arbete med Single Digital Gateway (SDG), Once Only Principle (OOP) och framöver även digitala plånböcker (European Digital Identity Wallets) påverkar CSN i allt högre grad.

Det förutsätts att myndigheter samverkar, gör anpassningar till nya standarder, ökar förmågan till säkra informationsutbyten och erbjuder nya tjänster på fler språk. CSN ser även att fler EU-initiativ kommer att påverka myndigheten framöver.

Arbetet med att etablera en förvaltningsgemensam digital infrastruktur för informationsutbyte och grunddata skapar förutsättningar för att på ett säkert och effektivt sätt utbyta och hantera data inom offentlig förvaltning. CSN har idag en registerlagstiftning som försvårar utbyte av information. En utredning ska tillsättas kring detta och CSN hoppas på snabba förändringar.

CSN behöver ingå i digitala ekosystem, erbjuda nya tjänster och anpassa myndighetens verksamhet till nya standarder. För att bli en del av den digitala infrastrukturen krävs ett omfattande arbete med att utveckla, anpassa eller ersätta de lösningar CSN har idag.

1.2 Utveckling inom utbildningssektorn

Hög arbetslöshet och stora årskullar ger en hög efterfrågan på utbildning

Svensk ekonomi har gått in i en lågkonjunktur. Bruttonationalprodukten (BNP) minskade under 2023. Hög inflation och stigande räntor har urholkat hushållens köpkraft och bidrar på så sätt till en stigande arbetslöshet. Arbetslösheten bedöms stiga till 8,3 procent under 2025, för att därefter falla tillbaka.¹¹ Ökad arbetslöshet leder normalt till ett högre deltagande i studier. Det finns till exempel ett tydligt samband mellan lågkonjunkturen och ökad efterfrågan på högre utbildning.¹²

De årskullar som befinner sig i gymnasieskolan är stora under några år framöver. Aktuella uppgifter om folkmängden visar att ökningen kommer att fortsätta åtminstone de närmaste fyra åren.¹³ En stor andel av varje årskull går vidare till andra studier efter gymnasiet¹⁴ och bidrar till att upprätthålla en hög efterfrågan på utbildning.

Den snabba samhällsutvecklingen och att fler äldre studerar ger, tillsammans med stigande arbetslöshet och stora årskullar, en förväntad hög efterfrågan på utbildning. Denna efterfrågan kommer även att öka efterfrågan av studiestöd.

Ökat utbud av utbildningsplatser

Efterfrågan på utbildning och utbildad arbetskraft ställer också krav på att utbildningsutbudet ökar och anpassas till samhällets behov. Omställningsstudiestödet kan på sikt också påverka efterfrågan. Regeringen satsar både på regionalt yrkesvux och på fler utbildningsplatser inom yrkeshögskolan.¹⁵

¹¹ Konjunkturinstitutet (2023). <https://www.konj.se/publikationer/konjunkturlaget/konjunkturlaget/2023-09-27-hog-inflation-och-stigande-rantor-urholkar-hushallens-kopkraft.html> (hämtat 2023-12-05).

¹² Andersson, F. och Hagsten, E. (2010). Konjunkturkänslighet i efterfrågan på högre utbildning. Ekonomisk debatt nr 8, 2010; Högskoleverket (2009). Samband mellan konjunktur och högskolestudier? Statistisk analys 2009/9.

¹³ Statistiska centralbyrån. Statistikdatabasen – Folkmängden efter ålder och kön. År 1860 – 2021.

¹⁴ CSN och UHR 2022. Vad gör ungdomar efter gymnasieskolan? CSN, rapport 2022:1.

¹⁵ Prop. 2023/24:1, utgiftsområde 15 Studiestöd, s. 28.

1.3 Utveckling inom stöden CSN hanterar

Utveckla ett effektivt omställningsstudiestöd

Omställningsstudiestödet infördes den 1 januari 2023. En stor del av hanteringen av omställningsstudiestödet sker för närvarande manuellt då stödet infördes utan möjlighet att utveckla ett effektivt handläggningssystem. Det innebär att det finns ett stort behov av medarbetare för att hantera stödet. Handläggningstiderna är långa och hanteringen av stödet är kostsam.

Efterfrågan på stödet var långt över CSN:s prognoser. För att hantera den stora efterfrågan har CSN fått extra anslag, men inte i den omfattning som äskats. För en effektiv hantering av omställningsstudiestödet krävs enklare regler, bättre systemstöd och fler medarbetare.

Systemstödet utvecklas successivt med ny funktionalitet. Under 2024 fortsätter utvecklingen av stödet för den manuella handläggningen så att handläggarna får bättre förutsättningar att ge fler kunder beslut. Utvecklingen kommer att pågå till och med 2026 för att åstadkomma en mer effektiv hantering och det kommer därmed att krävas fortsatt stora resurser för att utveckla systemstödet. CSN har lämnat förslag på regelförenklingar som ska ge förutsättningar för mer maskinell hantering och göra det enklare att handlägga och förstå för kunderna.

I den pågående remisshanteringen av CSN:s lämnade förslag på regelförenklingar och i den kompletterande promemorian från Utbildningsdepartementet¹⁶ kommer beräkningar lämnas på hur myndigheten skulle kunna effektivisera handläggningen. Beroende på när förslagen realiserar kommer det att behöva göras nya beräkningar om CSN:s behov av ytterligare medel.

Samtidigt som CSN ska fortsätta utveckla systemstödet för omställningsstudiestödet ska myndigheten även mellan åren 2025 – 2027 utveckla systemstöd för ny Utbetalningsmyndighet och ett enklare utsködningsförfarande. Samma typ av kompetens behövs för denna utveckling och omfattande samplanering och anpassning av utvecklingstakten inom alla uppdragen kommer att krävas. Det påverkar även CSN:s möjligheter till deltagande i andra utvecklingsprojekt.

Om CSN inte får förutsättningar att utveckla systemstödet för omställningsstudiestödet tillräckligt snabbt, exempelvis på grund av andra reformer eller att beslut om regelförändringar dröjer, kvarstår behovet av omfattande manuell handläggning, vilket leder till ett utökat behov av fler medarbetare för att hantera stödet.

Inflationens och räntenivåns påverkan på studerande och studiestöd

Inflationen har under åren 2022 – 2023 haft en negativ påverkan på studerandes ekonomiska situation i och med att studiemedlens, och därmed studerandes, köpkraft har urholkats. Vid varje årsskifte räknas dock studiestödsbeloppen upp i takt med kostnadsutvecklingen i samhället och studiestödets köpkraft återställs.¹⁷ Detta sker med en fördröjning, vilket innebär att hög inflation leder till att köpkraften är sämre sent under ett år än precis i början av nästa. Inflationen tycks nu vara under avmattning,¹⁸ vilket är positivt för studerandegruppen. Om studiestödets köpkraft stärks, kan det även innebära ett mindre behov av att arbeta parallellt under studierna. Detta leder då även till en högre genomströmning på olika utbildningar.¹⁹

¹⁶ U2023/03200 Remiss av Centrala studiestödsnämndens förslag på regelförenklingar inom omställningsstudiestödet och kompletterande promemoria från Utbildningsdepartementet

¹⁷ Detta gäller t.ex. studiemedel, studiestartsstöd och omställningsstudiestöd. Det gäller dock inte studiehjälp som lämnas med ett fast belopp.

¹⁸ Konjunkturinstitutet 2023. Konjunkturläget december 2023. www.konj.se (hämtat 2024-01-09).

¹⁹ SOU 2008:73. Studiemedel för effektiva studier, s. 165-171.

Räntan på studielånen följer statens kostnader för att ta lån, men beräknas som ett genomsnitt av de tre senaste årens upplåningskostnader samt med ett räntepåslag för finansiering av kreditförluster. Den är därmed mer trögrörig än andra räntesatser. Den nuvarande ränteuppgången får därmed större påverkan på lån och låntagare på lite sikt. Den ränta kunderna betalar²⁰ väntas nå 2,4 procent under 2026. Detta kan ha viss påverkan på låntagarnas möjligheter att betala sina lån, men bedömningen är att denna effekt, med nuvarande ränteprognos, blir mycket begränsad. I den lågkonjunktur som nu har inletts kan låntagarna också få svårare att klara sin återbetalning.

Åtgärder för att förhindra fel och för att motverka brottslighet

Som har nämnts ovan kan det inte uteslutas att även studiestödet måste genomgå förändringar för att förhindra felaktiga utbetalningar och brottslighet mot systemet. Den 7 december 2023 fick CSN i uppdrag att se över vilka åtgärder som kan vidtas inom ramen för gällande bestämmelser för att säkerställa att utbetalningar av studiemedel vid utlandsstudier är korrekta och därmed minska risken för felaktiga utbetalningar och bidragsbrott. En utgångspunkt för uppdraget är att förskottsutbetalningar bör kunna begränsas i högre utsträckning än vad som sker idag. Uppdraget ska redovisas senast den 3 april 2024.

Mot bakgrund av de förhållandevis höga belopp som betalas ut inom omställningsstudiestödet är detta ett område som CSN ska bevaka utvecklingen inom. Förändringar med anledning av det som beskrivits ovan, kan i ett senare skede både innebära utveckling och ökad administration.

En ny utbetalningsmyndighet

Regeringen inrättade den 1 januari 2024 en ny Utbetalningsmyndighet som ska förebygga, förhindra och upptäcka felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen.²¹ Utbetalningsmyndigheten och de nya reglerna påverkar CSN:s verksamhet. CSN har samarbetat med utredningen om inrättande av Utbetalningsmyndigheten för att förbereda anslutningen av CSN:s utbetalningar och för att tillvarata möjligheterna att genomföra övergripande dataanalyser och granskningar av utbetalningar i välfärdssystemet.

CSN kommer att behöva bedriva systemutveckling för att ansluta utbetalningsflödena till den gemensamma lösningen och för att vara en av tre tekniska leverantörer. Samma typ av kompetens behövs för utvecklingen av omställningsstudiestödet, vilket innebär att det krävs omfattande samplanering. Det påverkar även CSN:s möjligheter till deltagande i andra utvecklingsprojekt.

Anslutningen av CSN:s utbetalningar kommer att stärka möjligheten att upptäcka bidragsbrott och stoppa felaktiga utbetalningar. Effekterna kommer troligen att uppnås stegvis, allteftersom arbetssätt, informationsutbyten och IT-lösningar vidareutvecklas i samarbete med Utbetalningsmyndigheten och andra anslutna myndigheter.

²⁰ Inkluderar räntepåslag för att täcka kreditförluster, samt räntesubvention med motsvarande 30 procent.

²¹ Prop. 2022/23:34 Utbetalningsmyndigheten.

1.4 CSN:s finansiella förutsättningar Centrala studiestödsnämnden m.m. (Anslag 15 1:8)

Behov av utveckling för effektivare verksamhet

En förutsättning för en effektiv kundverksamhet och för att klara uppdraget är att CSN har en effektiv och stabil IT-produktion. I och med migrering av stuidestödet samt implementering av nya stöd har CSN ett modernare, men också mer omfattande och mer diversifierat IT-stöd. Det kräver mer tid att förvalta och vidareutveckla för att bibehålla en stabil IT-produktion.

För en effektiv verksamhet räcker det inte att CSN har en stabil IT-produktion utan myndigheten måste även utveckla IT-stödet och skapa förutsättningar för en effektiv handläggning och service. Myndigheten har ett uppdämt behov av verksamhetsutveckling då denna begränsats under flera år som en konsekvens av arbetet med migrering av studiestödssystemet samt olika reformer. Det handlar om studiestartsstöd, körkortslån, bättre studiestöd högre upp i åldrarna, ny räntemodell och omställningsstudiestöd, för att nämna några.

En effekt av begränsad vidareutveckling är att CSN prioriterar hårt vilka rättningar och uppgraderingar som görs. Det gör över tid IT-stödet mer sårbart och riskerar att orsaka fler incidenter. En annan effekt av begränsad vidareutveckling är att CSN inte har kunnat utveckla den maskinella hanteringen. Det gör att CSN:s maskinella hantering minskar och behovet av manuell hantering ökar, vilket i sin tur gör att CSN får mindre utrymme kvar till utveckling.

CSN behöver genomföra utveckling för att åstadkomma en mer effektiv handläggning med ökad maskinell hantering samt förbättrade tjänster för CSN:s kunder. Alla befintliga IT-stöd, migrerade och andra, har betydande utvecklingsbehov under perioden 2025 – 2027.

Som nämnts ovan behöver CSN ingå i digitala ekosystem, göra anpassningar till nya standarder och EU-krav, upprätthålla informationssäkerheten samt vara uppdaterade i den nya tekniken för att vara en effektiv myndighet. För att bli en del av den digitala infrastrukturen krävs ett omfattande arbete med att utveckla, anpassa eller ersätta de lösningar CSN har idag. CSN har parallellt med ett högt reformtryck och ändrade författningar inte haft möjlighet att hålla tempo i anpassningar till och uppbyggnaden av den förvaltningsgemensamma digitala infrastrukturen.

CSN bedömer att förändringstrycket kommer att vara fortsatt högt, särskilt inom områden som digital infrastruktur, brottsbekämpning och för att möta EU-krav. Vi prioriterar arbetet för en mer effektiv utvecklingsprocess för att på så sätt skapa utrymme för att kunna leverera kundnytta och utveckla våra tjänster.

CSN hemställer i nuläget inte om några extra medel med anledning av ovanstående utan genomför utvecklingen i den takt CSN mäktar med parallellt med annan prioriterad utveckling. CSN kommer dock i samband med nya reformer som påverkar CSN:s administration att hemställa om medel för dessa kostnader.

Sammanfattande äskningar 2025 – 2027

CSN har kostnadsprognoser som överstiger angivna anslagsnivåer för åren 2025 – 2027.

I budgetpropositionen för 2024 (prop. 2023/24:1) föreslår regeringen att CSN:s anslag tillfälligt bör ökas med 50,0 miljoner kronor för 2024 och med 50,0 miljoner kronor för 2025. Skälen till förslaget är att intresset för omställningsstudiestödet är

större än vad som tidigare beräknats och att administrationen av stödet är komplext och tidskrävande. Informationen om ytterligare finansiering som fanns med i budgetpropositionen för 2024 räcker inte för att täcka CSN:s kostnader fullt ut för åren 2024 – 2027.

Tabellen nedan visar anslagsäskanden för perioden 2024 – 2027 med anledning av de ökade kostnaderna som CSN kommer att ha under perioden.

Anslagsäskande, anslag 15 1:8 Centrala studiestödsnämnden m.m., ap1, miljoner kronor, 2023 – 2027

År	2023 Utfall	2024 Prognos	2025 Beräknat	2026 Beräknat	2027 Beräknat
Anslag¹	1 118,4	1 168,9	1 162,5	1 171,0	1 191,2
Omställningsstudiestöd	-	54,4	152,3	242,1	343,2
Summa anslagsäskande	-	54,4	152,3	242,1	343,2
Anslag inklusive anslagsäskande	1 118,4	1 223,3	1 314,8	1 413,1	1 534,4
Nedskrivning systemstöd körkortslån	-	21,1	0,0	0,0	0,0
- återställning av kredit	-	0,0	-3,5	-3,5	-3,5
Summa utgiftsprognos	1 118,4	1 244,4	1 311,3	1 409,6	1 530,9

¹Anslagsnivåerna för åren 2025 – 2027 bygger på underlag från inrapporteringsystemet Hermes. Anslag för 2023 – 2024 är enligt regleringsbrev.

Administrationen av omställningsstudiestödet

Administrationen av omställningsstudiestödet är fortsatt utmanande med höga ärendebalanser och långa handläggningstider. Ett högt söktryck, en relativt låg andel av de sökande som har rätt till stödet och ett komplext regelverk ligger bakom det utmanande läget. Det snabba ikraftträdandet av reformen har bidragit till att hanteringen av stödet inledningsvis har varit helt manuell, vilket ytterligare påverkar handläggningstiderna. Frågan om regelförenklingar – inklusive att skapa möjlighet för digitaliserbar lagstiftning – är angelägen. CSN ser det som viktigt och avgörande för ett fullt fungerande omställningsstudiestöd.

CSN arbetar kontinuerligt med effektiviseringar och fortsätter utvecklingen av systemstödet för omställningsstudiestödet. Under mars 2024 kommer nästa etapp att produktionssättas, vilket kommer att ge en grundplattform för ärendehantering. Det kommer att dröja till andra halvåret 2026 innan myndigheten har ett mer utvecklat handläggningssystem. Det komplexa regelverket försvårar utvecklingen av en mer maskinell hantering av stödet. De förslag till regeländringar som CSN har lämnat in kommer ge förutsättningar för att utveckla ett mer välfungerande systemstöd. Om beslut om regeländringar inte får ett ikraftträdande 1 januari 2025 kommer systemutvecklingen att fördröjas och om de uteblir kan viss maskinell hantering inte realiseraras.

Arbetet med att förbättra och förstärka olika delar av administrationen har pågått kontinuerligt sedan ansökan om omställningsstudiestöd öppnade den 1 oktober 2022. Ett sammanhållet kontor har etablerats för att hålla samman planeringen, uppföljningen och utvecklingen av verksamheten. Myndigheten har omfördelat resurser från andra verksamhetsområden till hanteringen av omställningsstudiestödet och handläggare har arbetat övertid. Förstärkningen har bidragit till att fler kunder fått beslut och till att CSN har kunnat betala ut mer medel än vad myndigheten hade kunnat göra utan förstärkningen. CSN har genomfört rekrytering av fler handläggare utifrån den anslagsförstärkning som tillförts CSN för budgetår 2023 och 2024.²²

²² Regleringsbrev avseende Centrala Studiestödsnämnden för budgetåret 2023 (U2023/03352 (delvis) U2023/03470) och för budgetåret 2024 (U2023/03644 (delvis) U2023/03656).

Den 13 november 2023 levererade myndigheten uppdraget att ta fram förslag på regelförändringar av omställningsstudiestödet som kan leda till kortare handläggningstider och mer automatiserade processer. När de inlämnade förslagen realiserar kan fler sökande komma att uppfylla villkoren för att få stöd och CSN kommer med förslagen att kunna förbättra handläggningstiderna och nyttja en större del av sakanslaget.

För att säkerställa effektiva informationsutbyten samverkar CSN med exempelvis Försäkringskassan och Skatteverket. För att utveckla existerande informationsutbyte med Skatteverket och för att utveckla delar av nuvarande informationsutbyte med omställningsorganisationerna föreslås i lagförslagspromemorian att CSN tillförs en förstärkning om sammanlagt 7,9 miljoner kronor, från och med det år de nya bestämmelserna träder i kraft. Ökade kostnader för avskrivningar och räntor för systemutvecklingen beräknas därefter uppgå till en miljon kronor årligen.

För 2025 och 2026 kommer sakanslaget uppgå till 4 877 respektive 7 339 miljoner kronor. CSN bedömer att med nuvarande regelverk och resurser för att administrera stödet kommer 1 362 respektive 1 491 miljoner kronor att nyttjas. Detta beskrivs mer utförligt i avsnitt 2.3 Omställningsstudiestöd (Anslag 15 1:3). Förslagen på regelförändringar bedöms leda till att en högre andel av anslagna medel kommer att nyttjas. Sakanslagen för åren 2024 – 2027 bedöms dock fortfarande inte komma att nyttjas fullt ut. Den kunskap CSN hittills har om målgruppen är att många ansöker om omställningsstudiestöd trots att de inte uppfyller kraven. Detta innebär att en stor mängd sökande även fortsättningsvis kommer att få avslag, vilket gör att det blir utmanande att nyttja hela sakanslaget. Det är osäkert om antalet kvalificerade sökande kommer att räcka till för att ta hela anslaget i anspråk, även om handläggningssituationen förbättras.

CSN har gjort en revidering av kommande års kostnadsökningar för administrationen för åren 2025 – 2027. Beräkningarna har utgått från den tillfälliga anslagsförstärkningen som meddelades i budgetpropositionen och i höständringsbudgeten. Vidare har insikter om handläggningstakt, effektivare arbetssätt, effekter av systemutveckling samt kundutveckling legat till grund för beräkningarna. CSN får kontinuerligt nya insikter om kundgruppen vilket innebär att myndigheten behöver justera prognoserna framåt. Med anledning av beslutade nivåer för anslag 15 1:3 Omställningsstudiestöd hemställer CSN om utökade medel för beräknade kostnadsökningar för 2025 på 152,3 miljoner kronor. Det anvisade anslaget för 2025, såsom CSN har anfört i tidigare lämnade utgiftsprognoser, består av en tillfällig underfinansiering på motsvarande 47,8 miljoner kronor. Anslagsförstärkningen på 50 miljoner kronor för 2025 täcker därför i princip endast tidigare underskott. CSN bedömer därför att behovet av ytterligare medel kvarstår om myndigheten ska uppnå en rimlig handläggningstid inom omställningsstudiestödet och nyttja en större del av sakanslaget. I syfte att minska antalet sökande som inte uppfyller kraven pågår ett löpande arbete med kommunikationsinsatser och vi för även löpande dialoger med omställningsorganisationerna.

Effekterna av resursförstärkningen 2023 och 2024 kommer att dröja då det tar tid att lära sig det komplexa regelverket och därmed handläggningen. Det gör att behovet av ytterligare medel förskjuts och CSN har i lämnad utgiftsprognos för februari (diarienummer ADM/2024:30) hemställt om utökade medel för 2024 på 54,4 miljoner kronor. CSN bedömer även att budgeten för administrationen fortsatt behöver utökas med 242,1 miljoner kronor för 2026 och med 343,2 miljoner kronor för 2027. Effekten av regeländringarna har inte tagits med i beräkningarna.

Informationen om ytterligare finansiering som fanns med i budgetpropositionen för 2024 (prop. 2023/24:1) och i höständringsbudgeten (prop. 2023/24:2) räcker inte för att täcka CSN:s kostnader. Detta medför att CSN även fortsättningsvis håller ned utgiftsprognosen för omställningsstudiestödet.

Utbetalningsmyndigheten

En ny Utbetalningsmyndighet inrättades den 1 januari 2024. CSN kommer under 2024 – 2026 med anledning av detta att bedriva systemutveckling. Utifrån ovanstående har CSN beräknat kostnadsökningar för systemutvecklingen men också för administrationen. CSN har också beräknat om kostnaden sker för arbete CSN utför på uppdrag av Utbetalningsmyndigheten eller om den sker inom ramen för den egna myndigheten.

I budgetunderlag för 2024 – 2026 (ADM/2023:41) har CSN hemställt om utökade medel från 2024 och framåt. CSN har fått anslagstillägg²³ för 2024 för delar av dessa ökade kostnader. I budgetpropositionen för 2024 föreslog regeringen att CSN:s anslag ska öka enligt CSN:s beräkning utifrån en införandenivå med mycket små medel för dataanalys. CSN är fortsatt osäker i sina bedömningar över kostnadsutvecklingen framåt då det kan finnas behov som ännu inte är kända. I samverkansarbetet med Utbetalningsmyndigheten signaleras en högre ambitionsnivå när det gäller dataanalys och underrättelser, som CSN inte kan gå till mötes utan att få motsvarande medel. De medel CSN fått tillåter endast mycket få underrättelser med manuell hantering. För att möta behovet av uppskalning utifrån ambitionshöjningen behöver CSN utveckla ett ärendehanteringssystem så att hanteringen blir hållbar, säker och kostnadseffektiv. CSN kan därför behöva återkomma med reviderade kostnadsökningar och tillika äskningar längre fram när kraven och behoven klargjorts.

Kostnader för det arbete CSN kommer att utföra på uppdrag av Utbetalningsmyndigheten beräknas täckas via avgiftsintäkter. CSN utgår från att detta ska ske från och med 2027 när betalningsansvaret beräknas övergå till Utbetalningsmyndigheten. Här finns ytterligare en osäkerhetsfaktor kopplat till den långsiktiga finansieringen från och med 2027 via Utbetalningsmyndigheten. CSN behöver låna till systemutvecklingen som görs på uppdrag av Utbetalningsmyndigheten. Ökade kostnader för avskrivningar och räntor men även ökade kostnader för administrationen behöver från och med 2027 täckas via avgiftsintäkter från Utbetalningsmyndigheten. Denna finansiering är ännu inte säkerställd. CSN avvaktar besked om Utbetalningsmyndighetens förvaltningsanslag 2027 i budgetpropositionen för 2025 innan arbetet med utvecklingen påbörjas. De ökade kostnaderna beräknas uppgå till 21 miljoner kronor per år med start från och med 2027.

I tabellen nedan presenteras de kostnader CSN har för att utveckla en systemlösning för att kunna agera teknisk leverantör åt Utbetalningsmyndigheten samt de ökade administrativa kostnader detta medför för perioden 2027 – 2036 i miljoner kronor. Kostnadsökningarna ska täckas upp av avgiftsintäkter från Utbetalningsmyndigheten för att erhålla full kostnadstäckning, vilket innebär att kostnader och intäkter går jämnt ut.

²³ Regleringsbrev för budgetåret 2024 avseende Centrala Studiestödsnämnden (U2023/03644 (delvis) U2023/03656)

Avgiftsintäkt för full kostnadstäckning, Ny Utbetalningsmyndighet, 2027 – 2036¹

Kostnad för anpassningar för att kunna agera teknisk leverantör åt Utbetalningsmyndigheten (UBM)											
	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	Snitt ²
Kostnad för IT-system											
- UBM, kostnad för system	8,6	8,4	8,2	8,0	7,8	7,6	7,4	7,2	7,0	6,9	7,7
Kostnad för ökad administration											
- UBM, ökad administration	13,0	13,0	13,0	13,0	13,0	13,0	13,0	13,0	13,0	13,0	13,0
Summa kostnad/ anslagsbelastning	21,6	21,4	21,2	21,0	20,8	20,6	20,4	20,2	20,0	19,8	20,7
Summa avgiftsintäkt UBM	-21,6	-21,4	-21,2	-21,0	-20,8	-20,6	-20,4	-20,2	-20,0	-19,8	-20,7
Netto/resultat	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

¹ Kostnader för 2024 – 2026 har inkluderats i CSN:s anslagsäskande.

² Ett beräknat genomsnitt efter anslutning under senare delen av 2026.

Totalt innebär det att CSN ökar sina kostnader 2027 med 21,6 miljoner kronor. För systemutvecklingen ökar kostnaderna med 8,6 miljoner kronor och administrationskostnaderna ökar med 13,0 miljoner kronor för 2027.

Nedan presenteras CSN:s investeringsbehov för utveckling för att kunna agera teknisk leverantör åt Utbetalningsmyndigheten.

Investeringsbehov, miljoner kronor, 2024 – 2036

Beräknat investeringsbehov för systemutveckling													
	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036
Anpassningar för att kunna agera teknisk leverantör åt Utbetalningsmyndigheten													
IB lån i Riksgälden	0,0	3,9	36,1	67,6	60,8	54,0	47,3	40,5	33,8	27,0	20,3	13,5	6,8
+ investering/nyupplåning	3,9	32,2	31,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
- avskrivning	0,0	0,0	0,0	6,8	6,8	6,8	6,8	6,8	6,8	6,8	6,8	6,8	6,8
UB lån i Riksgälden	3,9	36,1	67,6	60,8	54,0	47,3	40,5	33,8	27,0	20,3	13,5	6,8	0,0

Nedskrivning av körkortslån

Riksdagen har beslutat att möjligheten för CSN att bevilja nya körkortslån upphör från och med 1 januari 2024.²⁴ Det innebär att viss funktionalitet i redan utvecklat systemstöd för körkortslån inte längre kommer att användas. Därför ska en nedskrivning av myndighetens tillgångar på 21,1 miljoner kronor under 2024 göras. Nedskrivningen kan hanteras genom en ökad anslagskredit till 5 procent under år 2024. CSN behöver den utökade krediten för tiden fram till och med år 2030. Detta för att myndigheten ska kunna finansiera och återställa nivån på anslagskrediten med hjälp av tidigare planerade avskrivningskostnader som nu uteblir. Med anledning av detta hemställer CSN om en utökad anslagskredit från 3 till 5 procent för planeringsperioden 2025 – 2027.

²⁴ Riksdagsskrivelse 2023/24:93.

2. Sakanslag

2.1 Studiehjälp m.m. (Anslag 15 1:1)

Anslagsbelastning

Studiehjälp består av studiebidrag, extra tillägg, inackorderingstillägg, ersättning för dagliga resor för svenska elever utomlands och kostnadsersättning till elever i gymnasial lärlingsutbildning.

Anslagsförbrukning, miljoner kronor, 2023 – 2027

År	2023 Utfall	2024 Prognos	2025 Beräknat	2026 Beräknat	2027 Beräknat
Studiebidrag	4 066,2	4 217,2	4 311,2	4 378,5	4 439,8
Extra tillägg	45,5	42,4	40,5	38,3	35,9
Inackorderingstillägg	67,6	68,9	69,9	70,3	70,8
Ersättning för dagliga resor	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
Lärlingsersättning	131,9	140,1	147,8	153,7	156,7
Summa¹	4 316,4	4 469,0	4 569,6	4 641,2	4 703,5

¹Utfallet för år 2023 har hämtats från ekonomisystemet. De enskilda beloppen per stödform är hämtade från studiehjälpens produktionssystem, varför det förekommer skillnader vid summeringen.

Antal elever med studiehjälp, 2023 – 2027

År	2023 Utfall	2024 Prognos	2025 Beräknat	2026 Beräknat	2027 Beräknat
Antal elever	449 281	462 900	474 500	482 800	486 700

Studiebidrag

Prognosen över antalet elever med studiebidrag bygger på uppgifter från Statistiska centralbyrån (SCB). Enligt SCB:s befolkningsframskrivningar kommer det totala antalet 16–20-åringar att öka successivt perioden 2024 – 2027. Även CSN:s prognos över antalet elever med studiebidrag påverkas av större årskullar. För respektive ålder (16–20 år) har CSN beräknat andelen och antalet med studiebidrag.

Antal elever med studiebidrag, 2023 – 2027

År	2023 Utfall	2024 Prognos	2025 Beräknat	2026 Beräknat	2027 Beräknat
Antal elever	448 822	462 400	474 000	482 300	486 200

Studiebidraget utbetalas normalt under 10 månader per år. Det maximala beloppet per elev i studiebidrag är 12 500 kronor. Det genomsnittliga beloppet per elev blir lägre än maxbeloppet, främst beroende på att många elever inte läser med studiebidrag under hela året. De genomsnittsbelopp CSN använder i prognoserna är beräknade med hjälp av nyttjandegrader för respektive ålder, som är hämtade från tidigare utfallsdata.

Studiebidraget lämnas först från och med kvartalet efter det att den studerande fyllt 16 år. Det innebär att hälften av en årskull elever som börjar gymnasieskolan inte alls får studiebidrag eller enbart får studiebidrag under delar av sin första termin i gymnasieskolan.

Utflöde av studiebidrag, miljoner kronor, 2023 – 2027

År	2023 Utfall	2024 Prognos	2025 Beräknat	2026 Beräknat	2027 Beräknat
Studiebidrag	4 066,2	4 217,2	4 311,2	4 378,5	4 439,8

Extra tillägg

Det inkomstprövade extra tillägget lämnades 2023 till 7 700 elever, vilket är en kraftig minskning med 3 500 elever jämfört med 2022. Det var även en betydande minskning av andelen med extra tillägg i förhållande till studerande med studiebidrag.

Redan 2019 skedde ett trendbrott när antalet och andelen elever som fick extra tillägg minskade något, efter många års ökning. Perioden 2020 – 2023 var minskningen betydligt större. Utvecklingen har sannolikt ett samband med invandringen till Sverige och den stora flyktingmottagningen 2015, särskilt antalet ensamkommande flyktingbarn påverkar utflödet av extra tillägg.

Under perioden 2024 – 2027 beräknar CSN en fortsatt nedgång, men med relativt liten minskning av antalet elever med extra tillägg.

Antal elever med extra tillägg, 2023 – 2027

År	2023 Utfall	2024 Prognos	2025 Beräknat	2026 Beräknat	2027 Beräknat
Antal elever	7 726	7 000	6 650	6 300	5 900

Extra tillägg lämnas med 855, 570 eller 285 kronor per månad. Inkomstgränserna och beloppen har varit oförändrade sedan den 1 juli 1994. En hög andel elever är berättigade till det högsta bidraget på grund av mycket låga familjeinkomster. Av dem som fick extra tillägg återfanns 91 procent i den grupp som fick det högsta beloppet.

Utflyde av extra tillägg, miljoner kronor, 2023 – 2027

År	2023 Utfall	2024 Prognos	2025 Beräknat	2026 Beräknat	2027 Beräknat
Extra tillägg	45,5	42,4	40,5	38,3	35,9

Inackorderingstillägg

Inackorderingstilläggets storlek varierar mellan 1 190 och 2 350 kronor per månad beroende på avståndet mellan föräldrahemmet och skolan. Under 2023 har 7 200 elever beviljats inackorderingstillägg, vilket är en minskning med ungefär 200 elever jämfört med 2022. Under perioden 2024 – 2027 beräknas en viss ökning av antalet elever med inackorderingstillägg. Prognosen av antalet elever med inackorderingstillägg är kopplad till utvecklingen för det totala antalet med studiehjälp och andelen vid friskolor.

Antal elever med inackorderingstillägg, 2023 – 2027

År	2023 Utfall	2024 Prognos	2025 Beräknat	2026 Beräknat	2027 Beräknat
Antal elever	7 202	7 350	7 450	7 500	7 550

Utflyde av inackorderingstillägg, miljoner kronor, 2023 – 2027

År	2023 Utfall	2024 Prognos	2025 Beräknat	2026 Beräknat	2027 Beräknat
Inackorderingstillägg	67,6	68,9	69,9	70,3	70,8

Studiehjälp för utlandsstudier

Utgifterna för studiebidrag, extra tillägg och inackorderingstillägg utomlands ingår i ovan beräknade utflyden. Därutöver utbetalas cirka 300 000 kronor per år i ersättning för dagliga resor. År 2023 fick 1 000 elever studiebidrag utbetalt, 300 elever inackorderingstillägg och endast ett fåtal får extra tillägg och ersättning för dagliga resor.

Kostnadsersättning till elever i gymnasial lärlingsutbildning (lärlingsersättning)

Studerande som går på en lärlingsutbildning inom gymnasieskolan har möjlighet att ansöka om lärlingsersättning. Lärlingsersättningen kan maximalt utbetalas med 1 000 kronor per månad i nio månader under året. Under 2023 har 22 300 elever beviljats lärlingsersättning. Det är en ökning med 700 personer jämfört med 2022. Prognosen är att antalet elever med lärlingsersättning fortsätter att öka, bland annat eftersom antalet 16–20-åringar blir fler under prognosperioden.

Antal elever med lärlingsersättning, 2023 – 2027

År	2023 Utfall	2024 Prognos	2025 Beräknat	2026 Beräknat	2027 Beräknat
Antal elever	22 309	23 700	25 000	26 000	26 500

Utflyde av lärlingsersättning, miljoner kronor, 2023 – 2027

År	2023 Utfall	2024 Prognos	2025 Beräknat	2026 Beräknat	2027 Beräknat
Lärlingsersättning	131,9	140,1	147,8	153,7	156,7

2.2 Studiemedel m.m. (Anslag 15 1:2)

Anslaget är uppdelat i fyra anslagsposter: generellt bidrag, högre bidrag, tilläggsbidrag och statlig ålderspensionsavgift för studiebidrag. Det generella bidraget är styrt av rättigheter, medan det högre bidraget beviljas inom de ekonomiska ramar som finns. Studiemedel i form av lån belastar inte anslaget och redovisas därför under anslaget 'Statens utgifter för studiemedelsräntor'.

Anslagsbelastning

Anslagsbelastningen är främst beroende av antalet studerande. För varje tusental studerande med generellt bidrag som det faktiska antalet avviker från prognosen ökar eller minskar anslagsbelastningen med 45 miljoner kronor per år. Motsvarande siffra för studerande med högre bidraget uppgår till 85 miljoner kronor per år.

Anslagsförbrukning, miljoner kronor, 2023 – 2027

År	2023 Utfall	2024 Prognos	2025 Beräknat	2026 Beräknat	2027 Beräknat
Generellt bidrag	11 754,9	13 276,3	13 692,7	13 941,3	14 273,6
Högre bidrag	1 961,3	2 192,2	2 147,3	2 046,6	1 992,1
Tilläggsbidrag	613,7	697,0	721,0	722,0	741,0
Pensionsavgifter	3 908,1	3 625,0	3 573,9	3 702,7	4 202,6
Anslagsförbrukning	18 237,9	19 790,5	20 134,9	20 412,6	21 209,4

Även prisbasbeloppets utveckling har betydelse för anslagsbelastningen. För varje hundratal kronor som basbeloppet avviker från prognos ökar eller minskar anslagsbelastningen med 52 miljoner kronor år 2025. Förändringen varierar något beroende på avrundningseffekter.

Antal stödtagare

I prognosen över antalet studerande med studiemedel har CSN utgått från volymerna från andra halvåret 2023. Därefter beräknas en ökning under prognosperioden, främst under 2024. Delvis beror detta på förväntade förändringar på arbetsmarknaden. Enligt prognos från Konjunkturinstitutet beräknas arbetslösheten först öka kraftigt under 2024, för att sedan minska tillbaka under 2026 och 2027. I volymprognosen har medräknats att vissa utbildningsplatser upphör medan andra tillkommer under prognosperioden, främst inom yrkeshögskolan samt regionalt yrkesvux. I prognosen har hänsyn även tagits till den demografiska utvecklingen samt att volymökningar för omställningsstudiestödet kan minska efterfrågan på studiemedel.

Antal personer med studiemedel, 2023 – 2027

År	2023 Utfall	2024 Prognos	2025 Beräknat	2026 Beräknat	2027 Beräknat
Grundskole- och gymnasiestudier	140 081	145 000	141 000	139 000	137 000
Eftergymnasiala studier	384 858	394 000	397 000	400 000	402 000
Utlandsstudier	25 821	26 800	27 300	27 500	27 700
Totalt (Netto)¹	517 947	532 000	532 000	533 000	534 000

¹ Nettoräknat antal. En person kan förekomma både utomlands och som studerande i Sverige samt på flera studienivåer under året, men totalsumman är nettoräknad. Det vill säga en person förekommer bara en gång i totalsiffran.

Genomsnittsbelopp

Beräkningen av genomsnittsbeloppen under prognosperioden grundas på nyttjandegraden från 2023, det vill säga den andel av maxbeloppet som de studerande faktiskt utnyttjat. Nyttjandegraden beror främst på studietakten och studietidens längd. Maxbeloppet och därmed genomsnittsbeloppets storlek påverkas även av prisbasbeloppet. År 2024 höjdes prisbasbeloppet med 4 800 kronor.

Högre bidrag

Anslagsposten för högre bidrag är uppdelad i olika delposter:

- Delpost 2.2 för dem som studerar för att nå grundskole- eller gymnasiekompetens
- Delpost 2.3 för studerande som repetitionsläser på grundskolenivå
- Delpost 2.5 för arbetslösa ungdomar i åldrarna 20 – 24 som saknar fullständig grundskole- eller gymnasieutbildning
- Delpost 2.7 för studerande på kompletterande pedagogisk utbildning (KPU), som leder till ämneslärarexamen
- Delpost 2.8 för studerande i åldrarna 20–24 år som läser vidare efter introduktionsprogram i gymnasieskolan, och som beviljats det högre bidraget innan 1 februari 2024 eller enligt övergångsregler.

För delpost 2.2 utgår prognosen från det senaste halvårsutfallet. Under 2024 beräknas ökande volymer till följd av fler platser inom regionalt yrkesvux samt ökad arbetslöshet. Därefter väntas volymerna successivt minska tillbaka.

För delpost 2.3 baseras volymprognosen på fullt nyttjande av tilldelade medel 2024. För perioden 2025 – 2027 beräknas mindre volymförändringar, främst till följd av variationer i arbetslösheten.

Delposten 2.5 belastas inte längre av utgifter för studerande från introduktionsprogram. För den kvarstående målgruppen, i form av personer från jobbgarantin eller jobb- och utvecklingsgarantin, har beräknats mindre volymförändringar till följd av utvecklingen på arbetsmarknaden.

För delpost 2.7 utgår prognosen ifrån utfallet andra halvåret 2023. Därefter beräknas volymen öka något till följd av den satsning som görs på utökad försöksverksamhet med kort kompletterande pedagogisk utbildning.

För delpost 2.8 beräknas fullt utnyttjande av tilldelat belopp för 2024. Möjligheten för studerande från introduktionsprogram att erhålla det högre bidraget håller på att fasas ut. Utgifterna har beräknats med utgångspunkt ifrån studerande som har beviljats det högre bidraget innan 1 februari 2024 eller enligt övergångsregler. Från och med år 2025 beräknas utgifterna bli relativt små.

Studiebidrag, utgifter, miljoner kronor, 2023 – 2027

År	2023 Utfall	2024 Prognos	2025 Beräknat	2026 Beräknat	2027 Beräknat
Generellt bidrag	11 754,9	13 276,3	13 692,7	13 941,3	14 273,6
Högre bidraget	1 961,3	2 192,2	2 147,3	2 046,6	1 992,1
- kompetenshöjande studier	1 490,7	1 698,1	1 725,7	1 659,8	1 621,3
- repetition	195,7	220,0	232,1	227,2	221,0
- komplettering m.m. 20-24 år	210,5	66,5	72,2	67,4	62,3
- pedagogisk utbildning	64,5	78,2	85,4	85,7	86,5
- 20-24 år från introduktionspgm	-	129,4	31,9	6,5	1,0
Totalt	13 716,2	15 468,5	15 840,0	15 987,9	16 265,7

Tilläggsbidrag

Antalet studerande med barn som får tilläggsbidrag under prognosperioden har beräknats som en andel av det totala antalet med studiemedel, på grundskole- och gymnasienivå respektive eftergymnasial nivå. Under 2023 var det ungefär 34 procent av studiemedelstagarna på grundskole- och gymnasienivå som fick tilläggsbidrag. Motsvarande siffra på eftergymnasial nivå var 15 procent.

Tilläggsbidrag, miljoner kronor, 2023 – 2027

År	2023 Utfall	2024 Prognos	2025 Beräknat	2026 Beräknat	2027 Beräknat
Tilläggsbidrag	613,7	697,0	721,0	722,0	741,0

Statlig ålderspensionsavgift för studiebidrag

Pensionsgrundande belopp har beräknats som 138 procent av det studiebidrag som betalas ut. Pensionsavgifterna har sedan beräknats som 18,5 procent av det pensionsgrundande beloppet. Därefter medräknas den reglering av inbetalda pensionsavgifter som görs tre år i efterhand. Även den ränta som uppkommer är inräknad. För 2024 är regleringsbeloppet och den preliminära inbetalningen av pensionsavgifter fastställda.

Statlig ålderspensionsavgift för studiebidrag, miljoner kronor, 2023 – 2027

År	2023 Utfall	2024 Prognos	2025 Beräknat	2026 Beräknat	2027 Beräknat
Pensionsgrundande belopp	-	-	21 859,2	22 063,3	22 446,7
Beräknade pensionsavgifter	3 841,6	4 079,0	4 043,9	4 081,7	4 152,6
Regleringsbelopp	66,5	-454,0	-470,0	-379,0	50,0
Statlig ÅP-avgift	3 908,1	3 625,0	3 573,9	3 702,7	4 202,6

2.3 Omställningsstudiestöd (Anslag 15 1:3)

Syftet med omställningsstudiestödet är att förbättra möjligheterna för vuxna att finansiera studier som stärker deras ställning på arbetsmarknaden. Stödet kan lämnas till personer som är etablerade och väl förankrade på arbetsmarknaden. Anslaget är uppdelat i tre anslagsposter; omställningsstudiebidrag för offentliganställda respektive privatanställda samt statlig ålderspensionsavgift för omställningsstudiebidrag.

Anslagsbelastning

Anslagsförbrukning, miljoner kronor, 2023 – 2027

År	2023 Utfall	2024 Prognos	2025 Beräknat	2026 Beräknat	2027 Beräknat
Bidrag offentliganställda	207,3	451,0	518,0	596,0	626,0
Bidrag privatanställda	292,4	624,0	718,0	826,0	867,0
Statlig ÅP-avgift	125,0	260,0	126,0	69,0	3,0
Anslagsförbrukning	624,6	1 335,0	1 362,0	1 491,0	1 496,0

Omställningsstudiestöd lämnas inom ramen för tillgängliga medel. Under 2023 ansökte 33 900 personer om omställningsstudiestöd vilket är nästan dubbelt så många jämfört med prognosen för året. Handläggningstiden är lång vilket beror på regelverkets komplexitet, det begränsade systemstödet i handläggningen och det stora antalet sökande. Den långa handläggningstiden är ett problem, då det leder till att de sökande inte får besked i tid. Det bidrar till att vissa sökande antingen avstår från att börja studera när de saknar beslut om finansiering, eller påbörjar sina studier och finansierar dem på annat sätt, exempelvis med studiemedel. Det innebär att färre kommer ifråga för omställningsstudiestöd eller att omställningsstudiestöd beviljas för kortare tid.

Prognosen baseras på erfarenheter från 2023, som är det första kalenderåret med omställningsstudiestöd. I takt med att systemstödet utvecklas och handläggarna får ett bättre stöd kommer handläggningen att effektiviseras. CSN har i prognosen räknat med positiva effekter av det utvecklade systemstödet för handläggning som produktionssätts i mars 2024. Hänsyn har även tagits till den anslagsförstärkning CSN fick inför 2024, vilket gjort det möjligt att förstärka administrationen av omställningsstudiestödet med cirka 70 medarbetare. Dessa är nu på plats och utbildas inom omställningsstudiestödet.

Prognoserna för perioden 2025 – 2027 är osäkra och förutsätter att CSN får beräknad anslagsförstärkning för administrationen för 2025 enligt budgetpropositionen för 2024.²⁵ Fortsatta förbättringar av handläggningssystemet, tillsammans med CSN:s löpande förbättringsarbete, beräknas ge viss effekt och har tagits med i beräkningarna.

Det pågående arbetet med förenklade regler bedöms leda till att en högre andel av anslagna medel kommer att nyttjas, men har ett starkt samband till vilka förenklingar som beslutas och när de träder i kraft. Med anledning av detta kan utbetalat belopp komma att påverkas.

Av de ansökningar som hittills beviljats avser merparten studier på yrkeshögskola eller universitet/högskola.

Antal personer med omställningsstudiestöd, 2023 – 2027

År	2023 Utfall	2024 Prognos	2025 Beräknat	2026 Beräknat	2027 Beräknat
Omställningsstudiestöd	5 191	11 000	12 000	14 000	15 000

Omställningsstudiebidrag för offentliganställda

Anslagsposten belastas av utgifter för omställningsstudiebidrag till studerande som förvärvsarbetar eller senast har förvärvsarbetat huvudsakligen i offentlig sektor. Anslagsposten för offentliganställda utgör 33 procent av det totala anslaget (exklusive pensionsavgifter) 2024. Fördelningen avspeglar andelen förvärvsarbetande i offentlig sektor. Av de ansökningar som hittills inkommit avser 46 procent sökande från offentlig sektor.

Bidrag offentliganställda, miljoner kronor, 2023 – 2027

År	2023 Utfall	2024 Prognos	2025 Beräknat	2026 Beräknat	2027 Beräknat
Bidrag offentliganställda	207,3	451,0	518,0	596,0	626,0

Omställningsstudiebidrag för privatanställda

Anslagsposten belastas av utgifter för omställningsstudiebidrag till studerande som förvärvsarbetar eller senast har förvärvsarbetat huvudsakligen i privat sektor. Anslagsposten för privatanställda utgör 67 procent av det totala anslaget (exklusive pensionsavgifter) 2024. Fördelningen avspeglar andelen förvärvsarbetande i privat sektor. Av de ansökningar som hittills inkommit avser 54 procent sökande från privat sektor.

Bidrag privatanställda, miljoner kronor, 2023 – 2027

År	2023 Utfall	2024 Prognos	2025 Beräknat	2026 Beräknat	2027 Beräknat
Bidrag privatanställda	292,4	624,0	718,0	826,0	867,0

²⁵ Regeringens proposition 2023/24:1

Statlig ÅP-avgift för omställningsstudiebidrag

Avsättningen för den statliga ålderspensionsavgiften är ungefär 10,21 procent av utbetalt omställningsstudiebidrag. Det skiljer sig från hur studiemedlets pensionsavgift beräknas. Detta för att omställningsstudiestödet ska harmonisera med andra liknande skattepliktiga ersättningar. För 2024 är den preliminära inbetalningen av pensionsavgifter beslutad. I prognosen för pensionsavgifterna har medräknats den reglering av inbetalda pensionsavgifter som görs tre år i efterhand.

Statlig ålderspensionsavgift för omställningsstudiebidrag, miljoner kronor, 2023 – 2027

År	2023 Utfall	2024 Prognos	2025 Beräknat	2026 Beräknat	2027 Beräknat
Beräknade pensionsavgifter	-	-	126,0	145,0	152,5
Regleringsbelopp	0,0	0,0	0,0	-76,0	-149,5
Statlig ÅP-avgift	125,0	260,0	126,0	69,0	3,0

2.4 Statens utgifter för studiemedelsräntor (Anslag 15 1:4)

Anslaget är uppdelat i två anslagsposter; Statens utgifter för studiemedelsräntor och Statens utgifter för räntor på återkrav.

Anslagsbelastning

Anslagsförbrukning, miljoner kronor, 2023 – 2027

År	2023 Utfall	2024 Prognos	2025 Beräknat	2026 Beräknat	2027 Beräknat
Studiemedelsräntor	662,8	1 203,2	2 304,3	2 982,8	3 254,4
Räntor på återkrav	18,2	19,6	13,8	11,8	11,9
Anslagsförbrukning	681,0	1 222,8	2 318,1	2 994,7	3 266,3

Statens utgifter för studiemedelsräntor

Utgifterna på anslaget har beräknats med utgångspunkt ifrån den räntemodell som införts från och med 2023. Räntemodellen innebär att samtliga låntagare med lån efter 1988, det vill säga både befintliga och kommande låntagare, betalar ett påslag på räntan som finansierar både äldre och kommande kreditförluster. Beloppet sätts i relation till den totala lånefordran och ett påslag av ränta beräknas för att täcka den samlade förlusten.

CSN:s upplåningsränta för studielån i Riksgäldskontoret, 2023 – 2027

År	Räntesats ¹	
2023	0,20	Fastställd
2024	1,14	Fastställd
2025	2,24	Prognos
2026	2,63	Prognos
2027	2,61	Prognos

¹ Denna räntesats innehåller inte påslag eller subvention.

Räntesatsen för CSN:s upplåning av studielån i Riksgäldskontoret beräknas som ett icke-vägt genomsnitt av alla räntor under en treårsperiod på Riksgäldskontorets emissioner av statsobligationer och statsskuldväxlar.²⁶ De räntesatser som använts från och med 2025 har CSN beräknat med utgångspunkt från prognoser på statsobligationer och statsskuldväxlar från Konjunkturinstitutet. Med utgångspunkt ifrån denna ränta beräknas sedan räntepåslag och räntesubvention.

Studiemedelsräntor, miljoner kronor, 2023 – 2027

År	2023 Utfall	2024 Prognos	2025 Beräknat	2026 Beräknat	2027 Beräknat
Ingående lånestock	261 285,5	272 806,5	288 847,2	307 164,6	327 008,0
Utgående lånestock	272 806,5	288 847,2	307 164,6	327 008,0	347 793,0
Räntebelopp bas, till Riksgälden	533,6	3 204,8	6 688,8	8 364,1	8 834,9
Räntebelopp påslag, till kreditreserven	1 303,2	1 771,1	1 881,2	2 003,6	2 132,6
Räntesubvention (cirka 30 procent)	703,4	1 404,8	2 571,0	3 110,3	3 290,2
Periodiseringar	-40,6	-201,6	-266,7	-127,5	-35,8
Ränteutgift studiemedelsräntor	662,8	1 203,2	2 304,3	2 982,8	3 254,4

Inbetalningar och avskrivningar minskar skuldstocken, som emellertid främst förändras genom nya utbetalningar av lån. I följande tabell redovisas den beräknade utbetalningen av lån.

Utbetalning av lån, miljoner kronor, 2023 – 2027

År	2023 Utfall	2024 Prognos	2025 Beräknat	2026 Beräknat	2027 Beräknat
Grundlån	22 157,1	25 211,2	26 138,2	26 760,9	27 545,7
Tilläggs lån	1 860,3	2 103,7	2 180,6	2 228,6	2 290,1
Merkostnadslån	1 269,5	1 366,2	1 441,2	1 493,4	1 525,0
Omställningsstudielån	77,8	179,0	205,0	229,0	236,0
Summa lån	25 364,7	28 860,1	29 965,0	30 711,9	31 596,7

Kreditreserven

Genom den nya räntemodell som införts från och med 2023 utgörs avsättningarna till kreditreserven av det räntepåslag som ska finansiera både äldre och kommande kreditförluster. Utflödet från kreditreserven utgörs av avskrivningar av kapital och kapitaliserad ränta för lån tagna efter 1988 samt för avskrivningar av kapital för återkrav av dessa lån.

Nya kreditreserven, miljoner kronor, 2023 – 2027

År	2023 Utfall	2024 Prognos	2025 Beräknat	2026 Beräknat	2027 Beräknat
Ingående balans	0	966,1	2 098,5	3 375,4	4 806,1
Räntebelopp påslag ¹	1 303,2	1 771,1	1 881,2	2 003,6	2 132,6
Avskrivningar	-338,0	-656,0	-665,0	-679,0	-689,0
Ränta kreditreserven	0,9	17,4	60,6	106,2	144,3
Utgående balans	966,1	2 098,5	3 375,4	4 806,1	6 394,0

¹ Räntebelopp påslag utgörs år 2023 av inbetalt räntepåslag av låntagare 759 mnkr samt anslag för statens utgifter för studiemedelsräntor avseende räntepåslag 543 mnkr.

Statens utgifter för räntor på återkrav

Anslagsposten belastas med ränteutgifter för återkravsfordringar på lån tagna efter 1988. CSN:s upplåning av återkravsfordringar i Riksgäldskontoret uppgick vid utgången av 2023 till 516,8 miljoner kronor. Räntan för återkravsskulden är

²⁶ Nominella statsobligationer och statsskuldväxlar (exklusive statsskuldväxlar med 3-månaders löptid).

helt anslagsfinansierad och räntesatsen baseras på Riksbankens styrränta. Den styrränta CSN använt i beräkningarna är baserad på prognoser från Konjunkturinstitutet.

CSN:s upplåningsränta i Riksgäldskontoret på lån för återkrav, 2023 – 2027

År	Räntesats	
2023	3,46	Årsgenomsnitt
2024	3,78	Prognos
2025	2,64	Prognos
2026	2,25	Prognos
2027	2,25	Prognos

Utgiftsprognosen för anslagsposten följer ungefär den beräknade utvecklingen av räntesatsen.

Statens utgifter för räntor på återkrav, miljoner kronor, 2023 – 2027

År	2023 Utfall	2024 Prognos	2025 Beräknat	2026 Beräknat	2027 Beräknat
Räntor på återkrav	18,2	19,6	13,8	11,8	11,9

2.5 Bidrag till kostnader vid viss gymnasieutbildning och vid viss föräldrautbildning i teckenspråk (Anslag 15 1:5)

Särskilda insatser för döva och hörselskadade elever och elever vid Rh-anpassad²⁷ utbildning (Rg-bidrag)

Rg-bidraget betalas ut till ungdomar för gymnasiestudier för döva, hörselskadade eller svårt rörelsehindrade vid riksgymnasieskolor. Rg-bidraget ska täcka utgifter för skäligen levnadskostnader och ges till ungdomar som bor tillfälligt på en utbildningsort. Bidraget lämnas antingen för att pendlingsavståndet till deras ordinarie bostad är för långt eller för att det finns andra särskilda skäl att den studerande ska bo på utbildningsorten under utbildningstiden. Förutom för boende får eleven bidrag även för kost, dagliga transporter, resor till hemorten, ledsagare eller andra merkostnader på grund av elevens funktionsnedsättning.

Antalet elever med Rg-bidrag uppgick till 280 under 2023, vilket är nästan oförändrat jämfört med 2022. De kommande åren prognostiseras svagt minskande antal elever med Rg-bidrag medan den genomsnittliga utgiften per elev beräknas öka till följd av inflationen.

Antal elever med Rg-bidrag, 2023 – 2027

År	2023 Utfall	2024 Prognos	2025 Beräknat	2026 Beräknat	2027 Beräknat
Antal elever	280	275	270	265	260

Utgift för Rg-bidrag, miljoner kronor, 2023 – 2027

År	2023 Utfall	2024 Prognos	2025 Beräknat	2026 Beräknat	2027 Beräknat
Rg-bidrag	37,8	39,1	38,8	38,8	38,8

²⁷ Rh-anpassad betyder 'anpassad till rörelsehindrade'.

2.6 Studiestartsstöd (Anslag 15 1:7)

Anslaget får användas för utgifter för studiestartsstöd och tilläggsbidrag. Studiestartsstödet är inte pensionsgrundande. Målgruppen för studiestartsstödet är arbetslösa som är minst 25 år och som har kort tidigare utbildning. Det är kommunerna som rekryterar och beslutar om målgruppen.

Anslagsbelastning

Anslagsförbrukning, miljoner kronor, 2023 – 2027

År	2023 Utfall	2024 Prognos	2025 Beräknat	2026 Beräknat	2027 Beräknat
Studiestartsstöd	244,1	332,6	371,1	371,1	371,1
Tilläggsbidrag	18,7	26,0	28,9	28,9	28,9
Anslagsförbrukning	262,8	358,6	400,0	400,0	400,0

Prognosen för 2024 är 359 miljoner kronor och utgår ifrån att vissa kommuner inte kommer att använda hela sitt anslag och att omfördelningen inte kommer att bli fullt optimal under 2024. För perioden 2025 – 2027 uppgår CSN:s utgiftsprognos till 400 miljoner kronor årligen, vilket är lika med beräknade anslagsbelopp i budgetpropositionen (prop. 2023/24:1). CSN bedömer att det kommer att finnas efterfrågan motsvarande detta belopp vid rätt fördelning av pengar mellan kommuner. Det brukar vara många kommuner som gör av med hela sitt anslag och efterfrågar om mer pengar under året.

Antal personer med studiestartsstöd, 2023 – 2027

År	2023 Utfall	2024 Prognos	2025 Beräknat	2026 Beräknat	2027 Beräknat
Studiestartsstöd	4 705	5 200	5 650	5 600	5 500

2.7 Återbetalning

I detta avsnitt görs prognoser över antalet låntagare och belopp för perioden 2024 – 2027.

Samtliga lånetyper

I tabellerna nedan visas en sammanställning av de olika lånetyperna för att ge en samlad bild över antalet lån samt hur CSN prognostiserar samtliga förändringar för lånen till och med 2027. Antalet lån beräknas öka.

Antal lån, alla lånetyper, 2023 – 2027

År	2023 Utfall	2024 Prognos	2025 Beräknat	2026 Beräknat	2027 Beräknat
Återbetalningsskyldiga	1 500 994	1 522 670	1 540 350	1 559 150	1 576 350
Inte återbetalningsskyldiga ¹	264 285	266 480	266 000	267 000	268 000
Summa	1 765 279	1 789 150	1 806 350	1 826 150	1 844 350

¹ Med 'Inte återbetalningsskyldiga' menas de låntagare som är i studier eller som vid ingången av ett kalenderår fått studiestöd någon gång under de senaste sex månaderna och som inte blivit återbetalningsskyldiga efter någon tidigare studieperiod.

Skuldstocken för annuitetslån ökar mer än minskningen inom lånetyperna studielån och studiemedel.

Låntagarnas skuld den 31 december, samtliga lån, miljarder kronor, 2023 – 2027¹

År	2023 Utfall	2024 Prognos	2025 Beräknat	2026 Beräknat	2027 Beräknat
Studiemedel	0,51	0,38	0,28	0,18	0,10
Studielån	20,77	18,42	16,42	14,68	13,12
Annuitetslån	251,85	270,86	291,89	313,83	336,29
Summa	273,13	289,66	308,59	328,69	349,51

¹ Inklusivt uppsagda lån, exklusive återkravsskuld.

Hur många låntagare som finns netto framgår av nedanstående tabell där varje låntagare endast finns i en grupp beroende på vilka lånekombinationer som låntagaren har.

Antal låntagare netto den 1 januari, lånekombinationer samtliga lån, 2023 – 2027

År	2023 Utfall	2024 Prognos	2025 Beräknat	2026 Beräknat	2027 Beräknat
Enbart studiemedel	21 664	18 495	15 700	13 300	11 400
Enbart studielån	147 751	130 796	114 700	98 500	83 000
Enbart annuitetslån	1 517 618	1 571 405	1 617 390	1 662 000	1 702 790
Studiemedel och studielån	6 155	5 385	4 800	4 300	3 900
Studiemedel och annuitetslån	680	563	480	410	360
Studielån och annuitetslån	30 570	26 864	23 800	21 300	19 300
Alla tre lånetyperna	530	478	430	390	350
Uppsagt lån	2 450	2 571	2 700	2 800	2 900
Summa	1 727 418	1 756 557	1 780 000	1 803 000	1 824 000

Studiemedel före 1989

Antal återbetalningsskyldiga låntagare med studiemedel, 2023 – 2027

År	2023 Utfall	2024 Prognos	2025 Beräknat	2026 Beräknat	2027 Beräknat
Antal	28 886	24 719	21 200	18 300	15 900

Antalet låntagare med lånetypen studiemedel har de senaste två åren minskat med 5 000 respektive 4 200 genom slutbetalningar och avskrivningar. Minskningstakten beräknas successivt avta till 2 400 vid ingången av år 2027.

I tabellen nedan visas hur låntagarnas skulder beräknas minska vid ett antagande om att regleringstalet blir 1,02 (skuldjustering). Detta motsvarar en ökning av konsumentprisindex med två procent per år. Det är möjligt att konvertera studiemedel till studielån eller annuitetslån.

Låntagarnas skuld, studiemedel, miljarder kronor, 2023 – 2027

År	2023 Utfall	2024 Prognos	2025 Beräknat	2026 Beräknat	2027 Beräknat
Skuld vid årets början	0,62	0,51	0,38	0,28	0,18
Konvertering	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Inbetalning	-0,08	-0,07	-0,05	-0,04	-0,03
Avskrivning	-0,07	-0,07	-0,06	-0,05	-0,05
Skuldjustering	0,02	0,01	0,01	0,00	0,00
Skuld vid årets slut	0,51	0,38	0,28	0,18	0,10

Studielån mellan 1989 och den 30 juni 2001

Antal återbetalningsskyldiga låntagare med studielån, 2023 – 2027

År	2023 Utfall	2024 Prognos	2025 Beräknat	2026 Beräknat	2027 Beräknat
Antal	186 099	164 163	143 700	124 400	106 000

Antalet låntagare med lånetypen studielån beräknas minska med 18 000 – 20 000 per år genom slutbetalningar. Det förekommer även konverteringar från studielån till annuitetslån.

Låntagarnas skuld, studielån, miljarder kronor, 2023 – 2027¹

År	2023 Utfall	2024 Prognos	2025 Beräknat	2026 Beräknat	2027 Beräknat
Skuld vid årets början	23,52	20,77	18,42	16,42	14,68
Konvertering	-0,01	-0,01	-0,01	-0,01	-0,01
Inbetalning	-2,42	-2,13	-1,88	-1,64	-1,41
Avskrivning ²	-0,46	-0,46	-0,46	-0,46	-0,46
Ränta	0,13	0,24	0,36	0,36	0,31
Skuld vid årets slut	20,77	18,42	16,42	14,68	13,12

¹ Inklusive uppsagda lån, exklusive återkravsskuld

² Inklusive skuldförändring på grund av återkrav

Sammanläggningar mellan studielån och annuitetslån minskar. Fortfarande förekommer konverteringar från studiemedel till studielån.

Annuitetslån efter den 30 juni 2001

Antal låntagare med annuitetslån, 2023 – 2027

År	2023 Utfall	2024 Prognos	2025 Beräknat	2026 Beräknat	2027 Beräknat
Återbetalningsskyldiga	1 286 570	1 334 344	1 376 000	1 417 000	1 455 000
Inte återbetalningsskyldiga ¹	264 285	266 480	266 000	267 000	268 000
Summa	1 550 855	1 600 824	1 642 000	1 684 000	1 723 000

¹ Med 'Inte återbetalningsskyldiga' menas de låntagare som är i studier eller som vid ingången av ett kalenderår fått studiestöd någon gång under de senaste sex månaderna och som inte blivit återbetalningsskyldiga efter någon tidigare studieperiod.

Antalet låntagare med annuitetslån ökar genom att de nya låntagarna är fler än dem som slutbetalar sina lån. Ökningstakten perioden 2025 – 2027 beräknas variera mellan 39 000 och 41 000 låntagare per år.

Låntagarnas skuld, annuitetslån, miljarder kronor, 2023 – 2027¹

År	2023 Utfall	2024 Prognos	2025 Beräknat	2026 Beräknat	2027 Beräknat
Skuld vid årets början	237,08	251,85	270,86	291,89	313,83
Utlåning	25,36	28,86	29,96	30,71	31,60
Konvertering	0,04	0,03	0,03	0,02	0,02
Inbetalning	-11,59	-12,41	-13,21	-13,91	-14,52
Avskrivning ²	-0,47	-0,52	-0,62	-0,64	-0,66
Ränta	1,44	3,05	4,87	5,77	6,02
Skuld vid årets slut	251,85	270,86	291,89	313,83	336,29

¹ Inklusive uppsagda lån, exklusive återkravsskuld

² Inklusive skuldförändring på grund av återkrav

3. Ekonomiska villkor

3.1 Översikt över verksamhetens finansiering

Anslag (miljoner kronor)	2023 Utfall	2024 Prognos	2025 Beräknat	2026 Beräknat	2027 Beräknat
Utgiftsområde 15					
1:1 Studiehjälp	4 316,4	4 469,0	4 569,6	4 641,2	4 703,5
Anslagspost 1	4 184,5	4 328,9	4 421,8	4 487,5	4 546,8
Anslagspost 2	131,9	140,1	147,8	153,7	156,7
1:2 Studiemedel	18 237,9	19 790,5	20 134,9	20 412,6	21 209,4
Anslagspost 1 ¹	11 754,9	13 276,3	13 692,7	13 941,3	14 273,6
Anslagspost 2	1 961,3	2 192,2	2 147,3	2 046,6	1 992,1
Delpost 2	1 490,7	1 698,1	1 725,7	1 659,8	1 621,3
Delpost 3	195,7	220,0	232,1	227,2	221,0
Delpost 5	210,5	66,5	72,2	67,4	62,3
Delpost 7	64,5	78,2	85,4	85,7	86,5
Delpost 8	-	129,4	31,9	6,5	1,0
Anslagspost 3	3 908,1	3 625,0	3 573,9	3 702,7	4 202,6
Anslagspost 4	613,7	697,0	721,0	722,0	741,0
1:3 Omställningsstudiestöd	624,6	1 335,0	1 362,0	1 491,0	1 496,0
Anslagspost 1	207,3	451,0	518,0	596,0	626,0
Anslagspost 2	292,4	624,0	718,0	826,0	867,0
Anslagspost 3	125,0	260,0	126,0	69,0	3,0
1:4 Statens utgifter för studiemedelsräntor	681,0	1 222,8	2 318,1	2 994,7	3 266,3
Anslagspost 1	662,8	1 203,2	2 304,3	2 982,8	3 254,4
Anslagspost 2	18,2	19,6	13,8	11,8	11,9
1:5 Bidrag till kostnader vid viss gymnasieutbildning och viss föräldrautbildning i teckenspråk	37,8	39,1	38,8	38,8	38,8
Anslagspost 1	37,8	39,1	38,8	38,8	38,8
1:7 Studiestartsstöd	262,8	358,6	400,0	400,0	400,0
Anslagspost 1	262,8	358,6	400,0	400,0	400,0
1:8 Centrala studiestödsnämnden m.m.	1 118,4	1 223,3	1 314,8	1 413,1	1 534,4
Anslagspost 1 ²	1 118,4	1 223,3	1 314,8	1 413,1	1 534,4
Summa	25 278,9	28 438,3	30 138,2	31 391,4	32 648,4

¹Anslagsposten får även användas för utgifter för retroaktiva utbetalningar av vissa former av studiestöd som har upphört enligt regleringsbrev.

²Prognoserna för 2024 – 2026 är lika med anslagsprognoserna för perioden från inrapporteringsystemet Hermes med tillägg för anslagsäskanden.

3.2 Redovisning av inkomster

Inkomstkälla (miljoner kronor)		2023	2024	2025	2026	2027
		Utfall	Prognos	Beräknat	Beräknat	Beräknat
2340	Räntor på studielån	17,18	24,00	34,00	36,00	37,00
	2342 Ränteinkomster på återkrav m.m.	17,18	24,00	34,00	36,00	37,00
2562	Administrativa avgifter	714,66	759,61	768,37	776,38	783,91
2800	Övriga inkomster av statens verksamhet	10 607,05	-	-	-	-
	116 Övriga inkomster	0,21	-	-	-	-
	347 Återförda medel kreditförlust ¹	10 606,83	-	-	-	-
4300	Återbetalning av studielån	244,45	297,08	384,06	381,04	376,03
	4312 Återbetalning av allmänna studielån	0,10	0,08	0,06	0,04	0,03
	4313 Återbetalning av studiemedel, varav	244,35	297,00	384,00	381,00	376,00
	- studiemedelsavgifter	82,86	65,00	52,00	43,00	32,00
	- konvertering nya lån	0,59	0,55	0,50	0,40	0,30
	- återkrav av studiemedel	1,03	1,00	0,90	0,90	0,80
	- återkrav av bidrag	159,87	230,45	330,60	336,70	342,90
Totalsumma		11 583,34	1 080,69	1 186,43	1 193,42	1 196,94

¹Riksdagen har beslutat att medel motsvarande de anslagsmedel som under åren 2014-2022 förts till ett konto i Riksgälden för finansiering av konstaterade förluster på studielån inklusive ränta ska levereras in till inkomsttitel på statens budget. Den kreditreserv i Riksgälden som redovisades i årsredovisningen för 2022 har avslutats under 2023 och dessa medel har levererats in till inkomsttitel. Den del av räntan som avser finansiering av beräknade kreditförluster har under 2023 förts till en ny kreditreserv.

3.3 Verksamhetsinvesteringar

(tkr)	2023 Utfall	2024 Prognos	2025 Beräknat	2026 Beräknat	2027 Beräknat
Immateriella investeringar					
Datasystem, rättigheter m.m.	123 489	106 896	104 445	125 261	30 000
Materiella investeringar					
Maskiner, inventarier och installationer m.m.	627	2 500	2 000	2 000	2 000
Byggnader, mark och annan fast egendom	182	0	0	0	0
Summa verksamhetsinvesteringar	124 298	109 396	106 445	127 261	32 000
Finansiering					
Lån i Riksgäldskontoret (2 kap. 1 § kapitalförsörjningsförordningen)	124 298	109 396	106 445	127 261	32 000
Summa finansiering	124 298	109 396	106 445	127 261	32 000

3.4 Särskild information om verksamhetsinvesteringar

(tkr)	Totalt	Ack utfall	2024 Prognos	2025 Beräknat	2026 Beräknat	2027 Beräknat
Verksamhetsinvesteringar per objekt						
Hemustrustningslån	88 628	85 828	2 800	-	-	-
Omställningsstudiestöd	433 682	218 908	101 711	63 474	49 589	-
Ny utbetalningsmyndighet – CSN	46 402	-	8 717	19 463	18 222	-
Ny utbetalningsmyndighet – UBM	67 500	-	3 900	32 200	31 400	-
Summa utgifter för investeringar	636 212	304 736	117 128	115 137	99 211	-
Finansiering						
Lån i Riksgäldskontoret (2 kap. 1 § kapitalförsörjningsförordningen)	536 205	229 603	106 896	104 445	95 261	-
Utgiftsområde 15 anslag 1:8	100 007	75 133	10 232	10 692	3 950	-
Summa finansiering	636 212	304 736	117 128	115 137	99 211	-
Varav investeringar i anläggningstillgångar						
Datasystem, rättigheter m.m.	536 205	229 603	106 896	104 445	95 261	-
Summa investeringar i anläggningstillgångar	536 205	229 603	106 896	104 445	95 261	-

CSN har fyra verksamhetsinvesteringar som överstiger 20 miljoner kronor. Totalt beräknas utgifterna för dessa investeringar att uppgå till 636 miljoner kronor fram till 2027. Cirka 536 miljoner kronor av dessa beräknas vara investeringar som finansieras med lån i Riksgälden.

- Under 2018 påbörjades utvecklingen av systemstödet för Hemustrustningslån och kostnaden beräknas till 88 miljoner kronor fram till och med 2024.
- Under 2021 påbörjades utveckling för omställningsstudiestöd som beräknas till 434 miljoner kronor fram till och med 2026. Det är lägre än tidigare beräknat och beror i huvudsak på ökade räntekostnader.
- Utveckling för Utbetalningsmyndigheten beräknas påbörjas 2024 och ska vara klart till 2027 och är uppdelad på två investeringar. Den ena delen avser utveckling och anpassning av CSN:s egna system medan den andra delen avser kostnader för att utveckla en systemlösning för att kunna agera teknisk leverantör åt Utbetalningsmyndigheten.

3.5 Låneram och räntor för verksamhetsinvesteringar

(tkr)	2023 Utfall	2024 Prognos	2025 Beräknat	2026 Beräknat	2027 Beräknat
IB lån i Riksgäldskontoret	316 336	397 385	450 703	492 360	548 123
Nyupplåning	124 298	109 396	106 445	127 261	32 000
Amorteringar	43 249	56 078	64 788	71 498	75 423
UB lån i Riksgäldskontoret	397 385	450 703	492 360	548 123	504 700
Beslutad/föreslagen låneram	479 000	650 000	600 000	600 000	600 000
Ränteutgifter	12 390	17 300	13 800	11 600	12 000
Summa amorteringar och ränteutgifter	55 639	73 378	78 588	83 098	87 423
Finansiering av räntor och avskrivningar					
Utgiftsområde 15 anslag 1:8	55 639	73 378	78 588	83 098	87 423
Summa finansiering	55 639	73 378	78 588	83 098	87 423

CSN:s investeringar lånefinansieras via lån i Riksgäldskontoret. Investeringarna består i huvudsak av utveckling av IT-stöd för handläggning och självservice som tas upp som immateriella anläggningstillgångar.

CSN hemställer om en låneram på 600 miljoner kronor för 2025. Den utgående balansen beräknas uppgå till 492 miljoner kronor.

3.6 Räntekontokredit

(tkr)	2023 Utfall	2024 Prognos	2025 Beräknat	2026 Beräknat	2027 Beräknat
Maximalt utnyttjad räntekontokredit under året	0	0	0	0	0
Minsta behållning på räntekontot under året	43 327	50 000	50 000	50 000	50 000
Behållning på räntekonto i Riksgäldskontoret	102 224	100 000	100 000	100 000	100 000
Beslutad/föreslagen räntekontokredit	75 000	75 000	75 000	75 000	75 000

3.7 Övriga kontokrediter - Kreditreserven för CSN:s utlåning

(tkr)	2023 Utfall	2024 Prognos	2025 Beräknat	2026 Beräknat	2027 Beräknat
Maximalt utnyttjad övrig kontokredit under året	15 429	0	0	0	0
Nyttjad övrig kontokredit i Riksgäldskontoret	0	0	0	0	0
Beslutad/föreslagen övrig kontokredit	Obegränsad	0	0	0	0

3.8 Övriga krediter i Riksgäldskontoret

(tkr)	2023 Utfall	2024 Prognos	2025 Beräknat	2026 Beräknat	2027 Beräknat
IB lån i Riksgäldskontoret ¹	261 800 756	273 323 381	289 367 461	307 687 827	327 534 966
Beräknad nyupplåning	25 543 735	29 648 680	31 489 466	32 922 339	34 137 028
Beräknad amortering	-14 021 110	-13 604 600	-13 169 100	-13 075 200	-13 348 400
UB lån i Riksgäldskontoret	273 323 381	289 367 461	307 687 827	327 534 966	348 323 594
Övrig kreditram ²	276 000 000	292 000 000	309 500 000	328 300 000	349 000 000
Kreditutnyttjande, genomsnitt (Övriga krediter)	267 562 022	281 345 328	298 527 551	317 611 304	337 929 187
Ränteantaganden, procent	0,20	1,14	2,24	2,63	2,61

¹ I de prognostiserade beloppen ingår kontot för studielån och kontot för återkravsskulden. Även lån som tillhör omställningsstudiestödet har medräknats.

² Övrig kreditram för år 2023 och 2024 visar angiven kreditram enligt regleringsbrev. Övrig kreditram för år 2025 till och med 2027 visar CSN:s förslag på kreditram för studielån, vilket är den prognostiserade utgående balansen inklusive en marginal. Från och med 2023 medräknas också lån för kapitaliserat räntepåslag i låneramen för övriga krediter.

Övrig kreditram för år 2025 till och med 2027 visar CSN:s förslag på kreditram för studielån, vilket är den prognostiserade utgående balansen inklusive en marginal. Marginalen avser främst att täcka för att lånebehovet är större i slutet av november och i början av december än vid årsskiftet.

Vi gör studier möjligt.